

394

gener 2016 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Cooperativisme imaginatiu

Les nostres cooperatives: **Alencop SCCL**

Entrevista: **Mertxe Larrañaga, economista feminista**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
**COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES**

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Socl
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

**“un servei jurídic
compromès i de
qualitat”**

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Eduard Comes, llicenciat en dret i economista.

5 / EDITORIAL

Cooperativisme imaginatiu.

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

La formació i la cultura de la cooperativa.

Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Alencop, sistema integral cooperatiu.

Visitem la primera cooperativa de treballadors migrants africans a Barcelona que agrupa a 15 socis en la recollida a domicili d'electrodomèstic i ferralla al districte de Sant Martí. Un sistema integral que cooperativitza les necessitats de renda, alimentació i roba, i habitatge.

Pep Valenzuela

10

13 / COOPERACIÓ CATALANA / ÍNDEX 2015

Índex per matèries.

Del gener al desembre del 2015.

Cooperació Catalana

17 / ENTREVISTA

Entrevista a Mertxe Larrañaga, economista feminista:

"Cal posar damunt la taula les realitats invisibilitzades".

Montse Pallarés

17

19 / ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Economia social: compte amb el TTIP.

Una exposició clara i senzilla sobre els efectes del Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversions (TTIP) que negocien d'amagat la Unió Europea i els Estats Units d'Amèrica, i que prioritza els drets de les grans empreses multinacionals i disminueix al màxim les seves obligacions. En definitiva, l'antítesi de l'economia social i solidària, del bé comú i dels drets de les persones i del medi ambient.

Àlex Guillaumon

19

23 / RESSENYA

El pecado original del siglo XX.

Jordi Panyella

24 / SALUT COOPERATIVA

Com gestionar i acompanyar els processos d'hivern

Jose Herrero

24

26 / COOP CALM

Com aneu de torrons?

Mireia Ribas

27 / BIBLIOTECA - REVISTES

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès **Redacció i Administració** Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
 Tèl. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner **Consell assessor** Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. **Foto portada** Hivern © MarcSol-Flickr **Disseny, maquetació i producció** Mai-t Carbonell i Pol-len edicions, sccl **Dipòsit legal** B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Eduard Comes Garrigós** (Sant Cugat del Vallès, 1958), llicenciat en dret i economista

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

Un dels objectius del cooperativisme és la implicació de persones en projectes il·lusionadors, democràtics i participatius. Possibilita fer una feina responsable amb una gestió activa realitzada per tots els socis. És, també, una unió de sinergies cap a un fi comú. I permet fer una veritable economia social i solidària, que és el que ens cal en el moment que vivim.

2

Com i quan vas conèixer el cooperativisme?

Al llarg de la meua trajectòria professional, he estat en contacte amb diferents cooperatives de serveis i consumidors. Vaig assessorar cooperatives de serveis de roba d'esport i de venda d'electrodomèstics. Al començament de la meua carrera, vaig ser soci de treball d'una cooperativa que agrupava professionals del meu sector. Per tant puc dir que conec una mica la forma de treballar en les cooperatives.

3

Què penses de la intercooperació?

Una empresa cooperativa és una unió de persones o petits comerços amb uns projectes, idees i/o activitats que necessiten portar a terme la seva tasca dintre d'un mercat cada vegada més globalitzat i que, per tant, també necessiten la intercooperació, que és establir relacions amb altres entitats cooperatives, de manera que totes en sortiran beneficiades, ja que oferiran productes i serveis de més qualitat i més competitius. I a la vegada s'enriquiran d'experiències i coneixements.

Per un nou any de cooperativisme imaginatiu i solidari

Comencem un nou any, el 2016, en el qual celebrarem el 40è aniversari de la Fundació Roca i Galès i en el qual el número 400 de la revista Cooperació Catalana veurà la llum. Tenim molt bons propòsits per a aquest nou any sent coherents amb el nostre ideari. Per aquest motiu, la revista passarà a ser distribuïda per Ginesta (una entitat de l'economia social) i el gramatge es reduirà per estalviar costos energètics i ecològics. Tenim la ferma voluntat d'assolir cada dia més reptes, en un món que es globalitza i que necessita la cooperació, la solidaritat i la justícia social per a poder resistir els embats del capitalisme neoliberal.

Contra les polítiques que volen imposar les regles del mercat i l'aprovació del Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversions (TTIP), que representarà la pèrdua de drets laborals, la privatització de serveis públics i les rebaixes salarials en tots els territoris que el subscriguin, tenim la força de la nostra lluita. Des de la cooperació i amb valors feministes i ecologistes hem d'anar establint bases per a un millorament social.

En aquest número de gener tenim exemples com ara la tasca de la cooperativa Alencop, la feina duta a terme des de l'economia femi-

nista (entrevista a la Mertxe Larrañaga) o la lluita encapçalada per la campanya "Catalunya, No al TTIP".

Alencop és una cooperativa que neix amb l'objectiu de donar feina a persones migrants i legalitzar la seva situació al nostre país a través de la recollida de residus urbans i, de passada, procurar que aquests residus siguin tractats de manera adient. Així, té un repte doble.

La Mertxe Larrañaga és professora de teoria econòmica i està molt vinculada a l'economia social i solidària i a l'economia feminista, des de la qual defensa visions clarificadores contra el capital.

També trobareu un article de l'Àlex Guillaumon, coordinador d'Entrepobles i membre de la Campanya Catalunya, No al TTIP.

En aquest article es resumeix de manera didàctica quins són els objectius del Tractat i com n'és de necessària la lluita amb fórmules intel·ligents, no violentes i imaginatives d'organització per a combatre'ls.

En això seguim aquest 2016, en l'articulació d'un moviment cooperatiu, ecològic i solidari que faci que siguin dignes les nostres vides i les de les generacions futures. ■

LA COBERTA/ Per un nou any 2016 d'articulació d'un cooperativisme imaginatiu, ecològic i solidari.

Foto: Hivern © MarcSol-Flickr

L'Agrícola de Calafell renova l'agrobotiga

Amb l'objectiu d'engrandir les instal·lacions i d'obrir l'accés principal al passeig de la Unió de Calafell, la cooperativa agrícola ha fet obres de renovació de l'agrobotiga.

Les noves instal·lacions ocupen 220 m² i tenen, com a productes principals, vins de la DO Penedès i la DO Catalunya, caves de la DO Cava i oli d'oliva arbequina extra verge de la DO Siurana. Tots són de producció pròpia i es comercialitzen sota la marca Castell de Calafell.

A més, també s'hi poden trobar productes com ara llet, embotits, formatges, iogurts, olives, mel i fruits secs, la majoria d'origen cooperatiu.

Aquest punt de venda, obert des de fa quinze anys, està reconegut amb el doble segell de venda de proximitat i productes de les cooperatives catalanes, atorgats pel Departament d'Agricultura i la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, respectivament. També té una benzinera i un magatzem d'adobs i fitosanitaris.

Més informació a: www.facebook.com/agricolacalafell. ■

Promoció de l'economia cooperativa, social i solidària

Per primera vegada, des del Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum de l'Ajuntament de Barcelona, s'impulsa una línia de subvencions específica per a la promoció de l'economia cooperativa, social i solidària, la promoció de l'economia de les cures i l'harmonització dels temps de vida, i la promoció del consum responsable.

Moltes entitats de l'economia cooperativa, social i solidària poden sol·licitar aquesta línia de subvencions, concebuda per a donar suport a les iniciatives que ja treballen en aquesta direcció i/o tenen voluntat de treballar-hi.

En aquesta convocatòria, el Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum tindrà tres àmbits temàtics:

— “Economia cooperativa, social i solidària”: promoció d'una economia de gestió democràtica i participativa, orientada a satisfer les necessitats humanes i amb un compromís amb la comunitat, que pren diverses formes jurídiques.

— “Temps i economia de les cures”: promoció d'una economia de les cures i l'harmonització dels temps de vida: personal, familiar, laboral de cura i social, i el reconeixement social de la centralitat de les cures en la vida col·lectiva i l'assumpció d'aquest rol per part dels homes.

— “Consum responsable”: promoció d'un consum responsable, entès com les accions i les pràctiques que permetin adoptar hàbits de consum més adequats a les nostres necessitats, i que ajudin a repensar i transformar l'economia i la societat cap a maneres de viure més saludables i sostenibles.

El període de presentació de sol·licituds per a la convocatòria del 2016 està comprès entre els dies 28 de desembre del 2015 i 21 de gener del 2016.

Podeu consultar la web informativa de l'Ajuntament de Barcelona: <http://governobert.bcn.cat/ca/transparencia/subvencions>. ■

Governos locals i actors de l'economia social: aliats per al desenvolupament de les ciutats

La ciutat de Mont-real (Canadà) acollirà, del 7 al 9 de setembre del 2016, la tercera edició del Fòrum Global de l'Economia Social - GSEF2016, coorganitzat amb el seu Ajuntament i el Chantier de l'Économie Sociale.

El tema central del GSEF 2016 és la col·laboració entre governs locals i organitzacions de l'economia social i solidària (ESS) per al desenvolupament intel·ligent i sostenible de les ciutats.

Així, durant els tres dies del Fòrum tindran lloc més de trenta tallers, visites de camp i centres d'oportunitats de trobada per a compartir les millors pràctiques, identificar oportunitats i reptes de col·laboració entre els governs locals i els actors de l'ESS i promoure col·laboracions internacionals per al desenvolupament de l'ESS.

Els subtemes del GSEF2016 giraran entorn de: la creació d'empreses i ocupació, la qualitat de vida, la cohesió social i la governança. El Fòrum s'adreça a governs locals, organitzacions i xarxes de l'economia social i solidària, investigadors, i també al sector privat i la societat civil en general.

El Fòrum Global de l'Economia Social - GSEF2016 representa la tercera edició d'una gran trobada iniciada per la Ciutat de Seül el 2013, en col·laboració amb els seus socis locals de l'economia social. En l'edició del 2014, que va tenir lloc per segona vegada a la capital sud-coreana, es va crear formalment el Global Social Economy Forum (GSEF) com a associació internacional permanent, que reuneix governs locals i actors de la societat civil que reconeixen l'economia social i solidària (ESS) com a factor clau del desenvolupament econòmic local.

Més informació a: www.gsef2016. El programa i les inscripcions es publicaran a partir del març del 2016. ■

La Fundació Roca i Galès compleix quaranta anys

Al llarg de l'any 2016, la Fundació Roca i Galès (FRG) celebrarà el 40è aniversari de la seva constitució. Així, amb motiu d'aquesta celebració, farà tot un seguit d'activitats al llarg de l'any, amb tres punts àlgids: el lliurament dels Premis Fundació Roca i Galès l'11 de març, la celebració de la constitució —coincidint amb la celebració de la Diada— el 2 de juliol, i una cloenda a la tardor del 2016, probablement durant el mes de novembre.

Coincidint amb la celebració dels quaranta anys de la Fundació, el juliol del 2016 la revista Cooperació Catalana arribarà al seu número 400, moment que aprofitarà per a redissenyar la imatge. Així mateix, el seu Patronat ha aprovat tirar endavant un nou Pla de comunicació, que inclou la nova imatge corporativa, que podeu veure en primícia a la capçalera d'aquest breu.

La Fundació Roca i Galès és una fundació cultural de promoció que va néixer el 6 de juliol del 1976 i que prové de la voluntat de la Junta General de la Cooperativa de Crèdit i Estalvi de Barcelona, la qual, en dissoldre's, va prendre l'acord de constituir, amb el seu patrimoni restant, una Fundació destinada a la promoció del cooperativisme i la defensa del patrimoni natural de Catalunya i del benestar social.

Més informació, a: www.rocagales.cat. Podeu seguir les seves activitats al Twitter: [@rocagales](https://twitter.com/rocagales). ■

"Cultura cooperativa versus Cooltura"

El divendres 18 de desembre, van començar les rutes urbanes i els debats sobre les pràctiques culturals "Cultura cooperativa versus Cooltura", pels barris de Barcelona, mitjançant la visita a diferents projectes que treballen en l'àmbit cultural.

Organitzades per la cooperativa autogestionada La Ciutat Invisible, aquestes rutes intenten generar debats i respondre a preguntes. Algunes d'aquestes són: com potenciar una cultura que respongui a les necessitats i els desitjos de les comunitats que protagonitzen els processos culturals? Com fer que els processos de rentat, treball i propietat que articulen la producció cultural siguin democràtics, equitatius i col·lectius i generin drets? Com facilitar que, si la cultura ja és produïda cooperativament, sigui també governada de manera cooperativa?

Totes les rutes es fan els divendres a les 18.00 hores, i el calendari i els punts de trobada de les properes són aquests:

- 8 de gener, el Poble-sec: plaça de la Bella Dorita (davant El Molino).
- 15 de gener, Sants: plaça Osca.
- 22 de gener, l'Eixample: Gran Via amb Comte d'Urgell (metro Urgell).

Més informació, a: www.laciutatinvisible.coop. ■

Vins de Postal

El Celler Cooperatiu d'Espolla ha presentat recentment la col·lecció Vins de Postal: "Tres paisatges de postal, tres vins". Els protagonistes són vins de finca de producció molt limitada, amb carinyena blanca, lledoner roig i lledoner negre, amb l'objectiu principal de mantenir i preservar un paisatge tan únic i característic com el que els envolta.

Mitjançant edicions molt limitades, any rere any, aniran oferint "postals" en forma de vi de les finques més peculiars, per tal de poder mostrar i explicar conceptes característics d'aquesta zona de la DO Empordà, i també per donar un reconeixement cap als socis, perquè són ells els qui han creat i preservat el paisatge a còpia de paciència, esforç i dedicació al llarg dels més de vuitanta anys d'història de la cooperativa. També significa un reflex de la diversitat de varietats, parcel·les i paisatges que abraça el Celler.

Les tres primeres referències d'aquesta col·lecció, amb una producció molt limitada, porten el nom de les finques d'on provenen: Bassedes 2011, La Cardonera 2013 i Beurac 2013. La iniciativa vol ser un reconeixement a "tots aquells que han creat i preservat el paisatge a còpia de paciència, esforç i dedicació al llarg de més de vuitanta anys d'història de la cooperativa", expliquen des del Celler.

La combinació entre l'activitat agrícola, el tipus de raïm i la finca defineixen vins amb característiques diferenciades. I aconseguir que aquestes essències del paisatge quedin reflectides dins d'una ampolla és l'objectiu dels Vins de Postal.

Més informació, a: www.cellerespolla.cat,
www.vinsdepostal.com. ■

La formació i la cultura de la cooperativa

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Quan aquest número arribi a les vostres mans, ja serem a l'any 2016 i,

com dèiem fa unes quantes setmanes, és el moment d'engegar les accions necessàries per a desenvolupar el pla de gestió. Accions i mesures en diferents àmbits: comercial, d'aprovisionament, de producció, de control, finances i, també, en el dels socis de la cooperativa (de consum, agrària, de treball, etc.) i dels seus treballadors. Fa setmanes reflexionàvem sobre la importància de la formació i ens preocupàvem fonamentalment de la formació externa, però avui vull posar èmfasi en la part de la formació interna. Considerem que, per a aprofitar el saber acumulat per l'organització al llarg dels temps, és molt important que persones que ja son sòcies s'encarreguin, com a formadores, de transmetre, tant als altres socis i com als contractats, el coneixement dels productes i els processos de la cooperativa. Aquesta funció s'ha de desenvolupar afegint-hi un vessant clau: transmetre l'element més essencial de l'empresa, que és la seva "cultura": la seva missió, visió i valors propis. Sovint sentim la queixa de determinats socis que diuen que les noves incorporacions a la cooperativa no tenen l'esperit dels fundadors, i que, malauradament, adopten la posició més còmoda: ho atribueixen al fet que la societat ha canviat i insinuen que, per tant, no s'hi pot fer res. I això podria ser cert o no; la clau és pensar què hem fet (o què no hem fet) nosaltres, socis veterans, perquè s'hagi arribat aquesta situació i què podem fer a per corregir-la. La resposta no és senzilla, però intueixo que hem d'incorporar certes dosis d'autocrítica, ja que i partint d'aquesta podrem em-

prendre accions per a solucionar el problema.

Evidentment, som dins d'una societat que desenvolupa uns valors i no d'altres, però també dins del cooperativisme hi han formes diverses d'entendre l'empresa. Les noves incorporacions portaran el que la societat els ha transmès: això és lògic. Pel que fa a la participació, que al cap i a la fi és, entre d'altres, un dels propòsits clau de la cooperativa, les persones que hi entren, cal que sàpiguen clarament on han entrat: en una empresa on cal participar. Per sobre d'aquesta realitat, veiem, igualment, que les societats canvien i que les empreses, per descomptat, estan inserides en la societat. Per tant, hem de fer-nos ben conscients que dins del món cooperatiu tenim persones de diferents èpoques, en cooperatives diverses i en moments diferents.

Si volem assegurar la pervivència de la cooperativa, hem de treballar el procés de la incorporació de les persones per tal que esdevinguin sòcies, i per això els hem de transmetre el que al seu moment va ser la raó que va fer néixer la cooperativa; els hem d'explicar com ha evolucionat al llarg dels temps, i els hem de

dir com ens agradaria que evolucionés la cooperativa incorporant les noves formes de fer i ser, però sense perdre els valors fonamentals que ens van portar a crear-la; els hem de transmetre que per a nosaltres el fet fonamental és la pervivència de l'eina que és la cooperativa, per la qual cosa aquesta s'haurà d'adaptar, i aconseguir continuar el camí per a fer una societat més democràtica; en la qual, utilitzant la democràcia, volem aconseguir més coses: les que formen part de la nostra missió i visió; i, així mateix, que en algun moment deixarem a les seves mans el desenvolupament d'aquests elements i també l'obligació de la transmissió a la següent generació de socis. I això no és fàcil. Però un element fonamental del procés és pensar i treballar sobre això i ser l'exemple del que diem.

Si volem que el projecte que hem engegat i hem fet créixer sobrevisqui com a eina per a resoldre problemes col·lectius, hem de ser capaços de transmetre la cultura que hi ha a l'arrel del projecte en qüestió: el motiu pel qual al seu dia vam decidir agafar les regnes de la resolució col·lectiva dels projectes personals de cadascun de nosaltres. ■

Alencop, sistema integral cooperatiu

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

De molt recent creació, a prop de complir un any, Alencop és la primera cooperativa de treballadors migrants africans a Barcelona. Agrupa quinze socis en la recollida a domicili d'electrodomèstics i ferralla; al districte de Sant Martí. Però, Alencop és més que una cooperativa. És un sistema integral cooperatiu, un projecte que començà a imaginar la cooperativa de segon grau LabCoop a sol·licitud de l'Ajuntament barceloní, que havia concebut la creació d'una cooperativa de recollida de ferralla que donés ocupació a unes quantes persones. Labcoop, des de la seva experiència, no hi veia viabilitat econòmica.

Amb una mirada més oberta, però, i basant-se en un estudi de la situació del col·lectiu, el grup de tècniques d'emprenedoria social elaborà una proposta nova, un "sistema integral cooperatiu d'intervenció social", explica l'Elisenda Vugué, sòcia treballadora de la cooperativa ETCS (integrant de LabCoop) i tècnica en desenvolupament comunitari.

La proposta consisteix a tractar el conjunt de la problemàtica del col·lectiu, i mira de resoldre les tres necessitats bàsiques identificades: renda, alimentació i roba; i habitatge. O sigui, "cooperativitzar les tres necessitats; per això parlem d'un sistema integral cooperatiu".

Els tres eixos del sistema integral cooperatiu

En el primer eix, el de renda i treball, es crea un servei gratuït de recollida porta a porta. Aquesta és la tasca que fa Alencop. Amb una llicència de transport de residus, fan la recollida a casa de les persones, magatzems, empreses o botigues que, prèviament, han

Sidy, soci d'Alencop, amb la bicicleta elèctrica.

avisat. Després, el material el venen a empreses autoritzades.

"Així, el circuit del residu és correcte, legal i mediambiental". Aquesta activitat de l'eix renda es planteja com una manera de començar, perquè "ningú, o molt pocs, del col·lectiu (ho diem positivament) es vol dedicar a aquesta activitat, només com a forma per a sobreviure". Per això hi ha també una part de formació i capacitat per a altres activitats econòmiques. De moment, es fa dins la mateixa cooperativa, com una manera d'enfortir-la.

I aviat s'obrirà una línia de reparació i venda d'electrodomèstics de segona mà, que ja estava dibuixada en el projecte inicial i que "ara ja veiem que podríem començar en breu; cal una capacitat en reparació". La recollida es fa amb tres bicicletes elèctriques i un petit camió. Les bicicletes tenen un capsa amb capacitat per a carregar fins una nevera o una rentadora.

Segons en Sidy Ndiaye, el més jove

del grup —amb vint-i-set anys, vingut del Senegal en fa nou—, al magatzem, al carrer Santander, cada cooperativista té una tasca: a l'atenció al client, recepció de comandes i avisos, n'hi han tres; a mercaderies, de rebuda del material i endreça, dos més; en un tercer equip, de cura, manteniment del local i les bicis, neteja i alimentació, dos més; i al quart equip, de recollida i transport, els vuit restants. Els treballadors de la cooperativa reparteixen pel barri i rodalies fullets informatius. També l'Ajuntament fa difusió del servei directament. Han participat, així mateix, en fires i altres activitats públiques. L'eix d'habitatge és una experiència també nova: els socis de la cooperativa comparteixen la casa en règim d'autogestió. "No volíem el model més conegut d'habitatge social tutelat", assegura l'Elisenda; "aquí els qui comparteixen casa s'organitzen internament; el lloguer és de la cooperativa, i ells tenen cessió

d'ús." L'única condició prèvia és que les habitacions siguin individuals i que n'hi hagin un màxim de quatre per habitatge.

"Per a la majoria dels que hi som", diu en Sydi, "el primer problema era la casa; per això hem anat a l'assistenta social, per habitatge i alimentació. El programa, llavors, el primer que fa es garantir això, i una manutenció en diners digna." Pel que fa a necessitats bàsiques, ja col·lectivitzen l'alimentació, i en breu també ho faran amb la roba. Concretament, la cooperativa ha establert acords amb botigues que els mateixos socis han triat, on compren els aliments que volen. Les compres les fan amb una moneda social, una quantitat fixa cada mes, per a alimentació, neteja, higiene, etc. Hi ha encara una altra necessitat bàsica, que és la regularització, que se'ls ha facilitat als onze que van entrar sense papers. Només en falta un per regularitzar. Tot plegat, estan guanyant un salari mínim interprofessional, amb dotze pagues. Dividit en tres parts: una en espècies, l'habitatge, incloent-hi els subministraments; una altra en moneda social, l'anomenada "alencopins", per a alimentació i roba (per un import equivalent a 200 euros); i la tercera en moneda, 430 euros per a despeses particulars.

Formació en cooperativisme, organització i governança

Amb aquest disseny general, els quinze cooperativistes ho són d'aquests tres aspectes fonamentals de les seves vides. Per això, el projecte inclou capacitació en cooperatives, "ja que formar part d'una d'aquestes és tot un procés d'aprenentatge", indica la tècnica de LabCoop, "i també en construcció d'equip, model de governança i organització interna". I formació en gestió de recollida de residus, és clar.

"Alguns continuem fent formació de diferents tipus", afegeix en Sydi. "De mecànic de bici, o com jo mateix, que em formo per treure'm el carnet de conduir camió. Ara tenim un conductor de fora, per al camió, però voldríem portar-lo nosaltres." Hi ha, encara, una part de formació en generació de confiança, "ja que

Oficina d'atenció al públic i comandes d'Alencop.

es tracta d'un procés compartit per quinze persones de vuit nacionalitats, en un context de vida complex". La formació la van realitzar entre els mesos de febrer i juny del 2015 de manera exclusiva, abans de començar a treballar en la recollida, que es va iniciar el 2 de juliol. Els socis de la cooperativa han estat usuaris dels serveis socials de l'Ajuntament, des dels quals van accedir a participar en una selecció, feta el novembre del 2014. Fins al gener següent, van participar de manera voluntària en l'inici de treball amb el grup, i al febrer van rebre el primer salari. "Aquests no són els terminis desitjables tècnicament", explica l'Elisenda, "però hi ha el finançament i sostenibilitat del projecte, via Ajuntament, que ens condiciona." El primer trimestre del 2016, entraran quinze persones més a la cooperativa.

L'acompanyament tècnic, una peça clau

Un equip tècnic acompanya tot el procés. "Això és molt important", subratlla. Un dels puntals del projecte, aquest equip, amb el nom de Proccop, es va constituir com a associació a partir de treballadores de LabCoop, i com a tal associació és soci fundador d'Alencop, lega-

Espai de descans d'Alencop.

litzada al mes de juny. D'aquesta manera, argumenta l'Elisenda, "el rol del tècnic queda diluït dintre de l'associació. Personalment no som socis, i això és molt important perquè garanteix que ells han de ser els seus propis governants". Tot plegat és una construcció difícil. "Sabem que és un procés, i per això els acompanyem, però des del primer dia ells decideixen; van començar abans de la constitució de la cooperativa, precisament perquè havien de decidir, també, el nom i una sèrie de coses. Llavors, aquest equip fa el rol només d'acompanyament", puntualitza.

Cal destacar, per altra banda, que, tot i la diferència quant a formació entre ells —n'hi han que tenen estudis universitaris, i d'altres, difi-

cultats per a escriure—, es relacionen bé i van decidir com distribuir l'equip de gestió: qui està en els diferents espais, i van definir què necessiten i quines responsabilitats assumeix cadascú i quines competències cal tenir per a poder-les exercir. I després, els noms. “Ho tenen molt clar”, assegura. “La seva visió és amb un principi de realitat molt gran.”

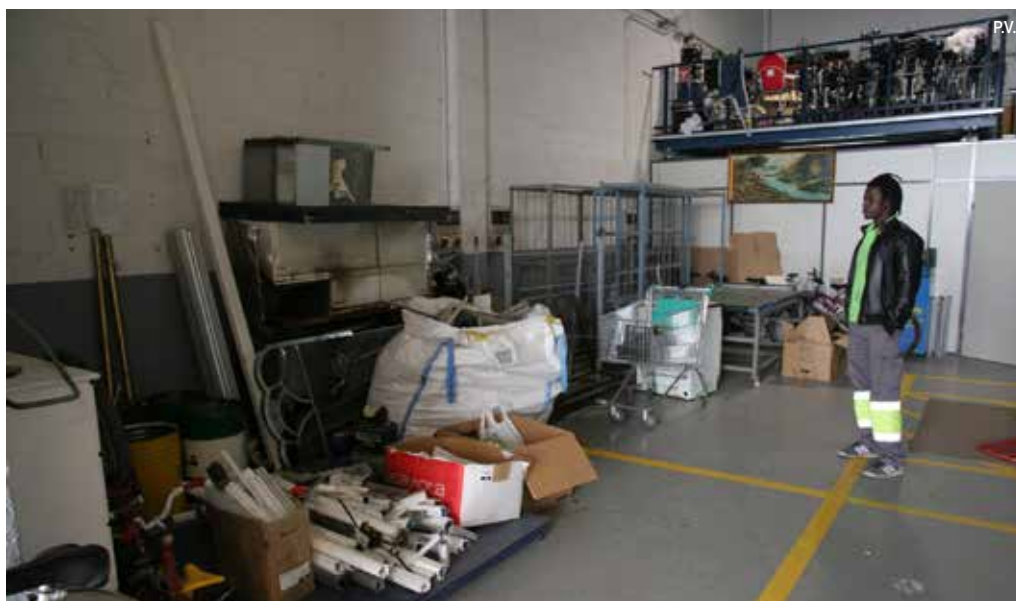
Des del punt de vista organitzatiu, les comissions són totes mixtes, de socis i tècnics. Un tècnic i dos o tres socis. Hi han comissions de: local, alimentació i roba, comunicació, gestió del negoci i equip de cura (vetlla per la convivència). Al consell rector, espai de govern i amb les mateixes funcions que qualsevol cooperativa, hi han cinc socis i dos tècnics. L'equip tècnic està format per vuit persones, totes amb jornades parcials: quatre tècniques de Procoop i una de l'Ajuntament, i tres persones que fan tasques de suport en les àrees jurídica, de comunicació i econòmicofinancera.

Innovació, creativitat, cooperativisme i integració social

Fins aquí l'experiència podria semblar només una utopia. Però, tot i el curt espai de temps recorregut, el balanç és molt positiu, d'acord amb els resultats i les opinions. Encara hi ha, però, molta feina per fer sostenible econòmicament el projecte. L'Ajuntament de Barcelona és qui, de moment, l'ha finançat.

Aquest finançament, en tot cas, subratlla amb molt d'èmfasi l'Elisenda, cal posar-lo en un context de relació que “concebem, i no tenim por de fer-nos molt pesadets amb això, com un marc col·laboratiu, no pas de clientela ni de subvencions”. És clar que els instruments que avui dia té el consistori són encara els convenis de subvenció, “però mantenim aquest diàleg, que ara estem renovant amb el nou govern”.

L'equip té un espai propi i es reuneix setmanalment. Sobre la forma o contingut d'aquest acompanyament tècnic, l'Elisenda aclareix: “El grup no pren decisions sobre Alencop, sinó que només facilitem eines, estratègies, instruments. Allò que tracta l'equip i que propo-

Sidi al magatzem d'Alencop.

sa, passa a ser debatut i decidit en els òrgans de la cooperativa.”

Les finances, com els altres temes, les porten entre tots a les comissions mixtes. “Forma part d'aquest procés que diem, és clar; ara l'espai tècnic encara marca, però van sabent, fan seguiment, i això forma part del procés.”

Alencop, amb un any d'experiència de treball innovador, experimentant i descobrint, és una realitat. El nom va néixer d'una pluja d'idees entre socis i tècnics. “Tenien una idea molt compartida, era la imatge d'anar junts, a l'una, unitat, això volien transmetre”, afirma la tècnica. I algú proposà l'expressió catalana “a l'encop” (“alhora”), semblant també amb la francesa “allons” (“anem-hi”), i, a més, fàcil de dir per tothom, i a sobre sonava comercial”.

El servei té bona acollida, però es confirma també allò que LabCoop assenyalava des del principi, i cal ampliar activitats econòmiques perquè el projecte sigui sostenible i viable. Per començar, com afirma la tècnica, encara pot augmentar molt més la facturació de la ferralla; informa que s'està parlant i acordant feina amb gremis i amb empreses per fer partides més grans. Hi ha, també, entre altres activitats, la de reparació i venda d'aparells de segona mà, una iniciativa que està quasi a punt. D'altra banda, es valora estendre el territori d'acció, i

no descarten fer recollides fora del districte si és que surten a compte pel desplaçament.

Més enllà de l'èxit concret, l'experiència Alencop mostra la potencialitat d'aquesta proposta de sistema integrat per a tractar determinades problemàtiques socials; cooperativitzar diferents activitats al mateix temps està sent positiu i ben valorat, assegura l'Elisenda, tant per als usuaris com per als beneficiaris i protagonistes. “Tècnicament, com a sistema, és complex, però el veiem molt potenciador.”

Sembla, així mateix, ampliable a altres activitats. Segons la LabCoop, aquest sistema integral “pot ser un model d'intervenció social, i volem implicar-hi altres agents per fer una valoració més tècnica i més teòrica”. Asseguren que, si fossin capaces d'extrapolar la pràctica com a format d'intervenció social amb una pota econòmica molt clara, “seria un model d'impacte en la promoció econòmica no secundari, sinó principal”.

En Sydi, per la seva banda, no dubta i afirma que li “sembla molt bé això: és una cooperativa molt bona per a nosaltres, per a anar endavant fins on volem. Els nostres objectius estan a la cooperativa, tenim somnis importants i els volem descobrir dintre la cooperativa”. ■

Índex per matèries 2015

del gener al desembre del 2015

Matèria

Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Balanç social					
Si ets una empresa responsable, ensenya el cor: fes balanç social	Suriñach, Rubén	386	Abril	BALANÇ SOCIAL	22-23
Cooperativisme al món					
Tria cooperativa, tria equitat	Alianà Cooperativa Internacional	389	Juliol	ALIANÇA COOPERATIVA INTERNACIONAL	16-17
Desenvolupament actual del Pla per a una Dècada Cooperativa	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Abril	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
L'economia social a Rojava	Reguant, Eulàlia Parra, Natxo	390	Setembre	COOPERATIVISME AL MÓN	19-21
Què pot aportar l'economia social i solidària a la construcció d'un nou país. Una mirada al cas del Quebec	Valls, Jordi	390	Setembre	COOPERATIVISME AL MÓN	24-26
Cooperativisme de consum					
Comunitat Minera Olesana, Sccl, la cooperativa de l'aigua	Valenzuela, Pep	387	Maig	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Eticom, consum cooperatiu de telefonia i internet	Valenzuela, Pep	392	Novembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperativisme de serveis					
Coveca Sccl, la cooperativa de serveis dels veterinaris de Catalunya	Valenzuela, Pep	388	Juny	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Quèviure, primera distribuïdora de consum responsable...	Valenzuela, Pep	393	Desembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperativisme de treball associat					
Musicoop Sccl, art i educació al servei de la societat	Valenzuela, Pep	383	Gener	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
El Timbal, primera escola de teatre de Barcelona, sempre nova	Valenzuela, Pep	384	Febrer	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Drac Màgic Sccl: creació, cultura i treball de les dones a través del cinema	Valenzuela, Pep	385	Març	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Doble Via Sccl, serveis socioculturals i socioeducatius	Valenzuela, Pep	386	Abril	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Sepra Sccl, prevenció de riscos i salut laboral.	Valenzuela, Pep	389	Juliol-agost	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Fent País, Sccl, turisme responsable i de proximitat...	Valenzuela, Pep	390	Setembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
L'Eina SCCL, cooperativisme per a treballar i viure amb dignitat	Valenzuela, Pep	391	Octubre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperatives alimenten alternatives en casals i ateneus populars	Valenzuela, Pep	386	Abril	COOPERATIVES COOPERATIVES	10-12
Democràcia econòmica					
Cap a la democràcia econòmica municipal	Xarxa d'Economia Solidària	387	Maig	DEMOCRÀCIA ECONÒMICA	21-23
Economia cooperativa					
La Diada Internacional de les Cooperatives: "Tria cooperativa, tria equitat"	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Juliol-agost	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Planifiquem l'any 2016.	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Novembre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Com perceben les cooperatives les persones que en fan ús	Ruiz, Olga	392	Desembre	ECONOMIA COOPERATIVA	16-18
L'economia cooperativa en el canvi d'època	Subirats, Joan	388	Juny	ECONOMIA COOPERATIVA	21-22
Economia social i solidària					
El Barça i l'economia social	Benedito, Agustí	389	Juliol	ECONOMIA SOCIAL	21-23
Economia solidària per a una Catalunya lliure	Estivill, Jordi	390	Setembre	ÀGORA	16-18
Les Regies de Quartier franceses i les seves aportacions per a avançar en una proposta pròpia de desenvolupament comunitari, local i social.	Navarro, Josep M.	391	Octubre	ECONOMIA SOLIDÀRIA	16-19
IV Fira d'Economia Solidària de Catalunya. L'economia, al servei de les persones	Pallarès, Montse	392	Novembre	ECONOMIA SOLIDÀRIA	16-18

Matèria

Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Constituïda a Barcelona la xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària.	Valenzuela, Pep	393	Desembre	ECONOMIA SOCIAL I	19-21
La salut i l'economia social i solidària (ESS)	Vinadé, Jordi	393	Desembre	SALUT COOPERATIVA	22-23
Aprofitem bé el Nadal	Xiberta, Carles	393	Desembre	COOP CALM	24
Editorial					
Harmonia cooperativa	Cooperació Catalana	372	Gener	EDITORIAL	5
Escena cooperativa	Cooperació Catalana	373	Febrer	EDITORIAL	5
Imatge cooperativa	Cooperació Catalana	374	Març	EDITORIAL	5
Món cooperatiu	Cooperació Catalana	375	Abril	EDITORIAL	5
Vida cooperativa	Cooperació Catalana	376	Maig	EDITORIAL	5
Tria cooperativa, tria equitat	Cooperació Catalana	377	Juny	EDITORIAL	5
Cooperativisme és equitat	Cooperació Catalana	378	Juliol-agost	EDITORIAL	5
Fem país.coop	Cooperació Catalana	379	Setembre	EDITORIAL	5
Enfilant la cooperació	Cooperació Catalana	380	Octubre	EDITORIAL	5
Connexió cooperativa	Cooperació Catalana	381	Novembre	EDITORIAL	5
Consum cooperatiu	Cooperació Catalana	382	Desembre	EDITORIAL	5
Educació cooperativa					
La formació en les cooperatives	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Octubre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Itinerari per als consells rectors: respostes vitals a un món canviant	Pascual, Mercè	385	Març	FORMACIÓ COOPERATIVA	20-21
Entrevista					
Fiare. L'ahir, l'avui i el demà de les finances ètiques	Pallarés, Montse	386	Gener	ENTREVISTA	17-19
Montserrat Pujol, Presidenta de Suara Cooperativa	Pallarés, Montse	389	Febrer	ENTREVISTA	13-15
Xavier Palos, nou President de la Fundació Roca i Galès	Pallarés, Montse	385	Març	ENTREVISTA	13-15
Marina Garcés, professora de filosofia	Pallarés, Montse	391	Abril	ENTREVISTA	13-15
Clàudia Pujol, directora de la revista Sàpiens	Pallarés, Montse	390	Maig	ENTREVISTA	13-15
Aigua cooperativitzada: servei públic a l'abast de tothom	Pallarés, Montse	383	Juny	ENTREVISTA	13-15
Ivan Miró, sociòleg i cooperativista	Pallarés, Montse	388	Juliol-agost	ENTREVISTA	13-15
David Fernández i la política subversiva	Pallarés, Montse	384	Setembre	ENTREVISTA	13-15
Roger Palà, periodista de Crític	Pallarés, Montse	387	Octubre	ENTREVISTA	13-15
Jordi Via, Comissionat Economia cooperativa, social i solidària	Pallarés, Montse	393	Novembre	ENTREVISTA	13-15
Enrique del Río, militant de l'economia social i solidària	Pallarés, Montse	392	Desembre	ENTREVISTA	13-15
Entrevista breu					
Joan Garriga, doctor en història	Cooperació Catalana	383	Gener	TORNAVEU	4
Montserrat Núñez, pedagoga	Cooperació Catalana	384	Febrer	TORNAVEU	4
Ramon Mir, industrial jubilat	Cooperació Catalana	385	Març	TORNAVEU	4
Xavier Vilajosana, investigador	Cooperació Catalana	386	Abril	TORNAVEU	4
Elisabeth Albarrán, biòloga	Cooperació Catalana	387	Maig	TORNAVEU	4
Montserrat Sitjes, mestra pintora	Cooperació Catalana	388	Juny	TORNAVEU	4
Matilde Martínez, professora jubilada	Cooperació Catalana	389	Juliol-agost	TORNAVEU	4
Ignasi Faura, advocat	Cooperació Catalana	390	Setembre	TORNAVEU	4
Jaume Ribes, assessor d'empreses	Cooperació Catalana	391	Octubre	TORNAVEU	4
Juan J. Martín, empresari jubilat	Cooperació Catalana	392	Novembre	TORNAVEU	4
Isabel-Helena Martí, presidenta de Sobirania i Justícia	Cooperació Catalana	393	Desembre	TORNAVEU	4
Finançament cooperatiu					
Financoop, obrir les portes del finançament de les cooperatives	Fundació Seira	386	Abril	FINANCES COOPERATIVES	16-17
Financoop i el finançament de les cooperatives	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Juny	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Capitalcoop. Programa de capitalització de cooperatives i societats laborals.	Capitalcoop	389	Juliol	FINANCES COOPERATIVES	20

Matèria					
Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Els títols participatius.	Ruiz, Olga	384	Febrer	FINANCES COOPERATIVES	16-17
Trobada de Coop 57. Ser valents i innovar per abastar nous reptes	Gassiot, Raimon	388	Juny	FINANCES COOPERATIVES	18-20
Índex Matèries					
Índex per matèries. Del gener al desembre de 2013	Cooperació Catalana	383	Gener	INDEX PER MATÈRIES	13-16
Internacionalització cooperativa					
Cooperatives agràries a Romania: mirar al futur	Dalmau, Enric	388	Juny	INTERNACIONALITZACIÓ COOPERATIVA	16-17
Legislació cooperatives					
La Llei de Cooperatives del Principat d'Andorra	Grau, Cristina R.	385	Març	LEGISLACIÓ COOPERATIVA	16-18
La Proposta de llei sobre l'economia social i solidària a debat	Estivill, Jordi	387	Maig	LEGISLACIÓ	18-20
Anàlisi de les modificacions estatutàries per adaptar el règim de reemborsament del capital social a les normes comptables de les cooperatives	Servei d'estudis i Projectes	389	Juliol	LEGISLACIÓ COOPERATIVA	18-19
Nova normativa de cooperatives, la Llei 12/2015	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Setembre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
El dret a vot a la nova Llei de cooperatives de Catalunya, de 9 de juliol del 2015	Pujol, Jordi	391	Octubre	LEGISLACIÓ COOPERATIVA	20-22
Memòria cooperativa					
Les cooperatives, davant l'aixecament militar del 1936	Faura, Ignasi	383	Gener	PREMI JACINT DUNYÓ 2014 - 2n PREMI	20-23
L'obra cooperativista de la Mancomunitat de Catalunya	Casanovas, Josep	384	Febrer	HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME	21-23
Col·lectivitats i cooperativisme a Mataró	Colomer, Margarida	392	Novembre	MEMÒRIA COOPERATIVA	19-22
Opinió					
Les fulles seques	Puigferrat, Esteve	383	Gener	OPINIÓ	24
La crisi de Fagor Electrodomésticos. Breus reflexions	Loyola, Aitzol	384	Febrer	ANÀLISI	18-20
Prada 2015	Puigferrat, Esteve	384	Febrer	OPINIÓ	24
Esblada. Una cooperativa pot ser la seva repoblació i salvació	Puigferrat, Esteve	385	Març	OPINIÓ	24
Recordatoris	Puigferrat, Esteve	386	Abril	OPINIÓ	24
Educació el sentit de la iniciativa i la cooperació per emprendre	Jover, Daniel	388	Juny	OPINIÓ	23
La valenciana presa als EUA ...	Puigferrat, Esteve	388	Juny	OPINIÓ	24
El capitalisme: una manera de ser i estar, de pensar i sentir	Jover, Daniel	392	Novembre	OPINIÓ	23
Contradient "La noia dels caramels"	Segarra, Enric	393	Desembre	ESPAI LECTORES	26-27
Promoció cooperativa					
La primera edició del programa Aracop: resultats	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Gener	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
"El món cooperatiu de l'Ara i la Coop", la websèrie	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Febrer	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Les cooperatives de casa nostra: les xifres del 2014	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Març	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Sobre la importància de fer més gran el cooperativisme	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Maig	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Aracop 2015, un renovat impuls a l'economia social i cooperativa	Rojo, Maravillas	387	Maig	PROMOCIÓ COOPERATIVA	16-17
Els resultats de la segona edició del programa Aracop	Confederació de Cooperatives de Catalunya		Desembre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Ressenya llibres					
Emili Molas i Bergés, 1870-1919	Dunyó, Elisenda	385	Març	RESSENYA	9
Màrius Pons Sumalla. Un cooperativista comunista i controvertit	Jarne, Antonieta	386	Abril	RESSENYA	21
L'Oliviera terra i gent	Sanglas, Josep Ma.	387	Maig	RESSENYA	26
La economia desenmascarada	Busquets, Josep	388	Juny	RESSENYA	25
Economía del bien y del mal	Busquets, Josep	389	Juliol	RESSENYA	25
Un barri fet a cops de cooperació. El cooperativisme obrer a Poblenou	Pallarès, Montse	390	Setembre	RESSENYA	25
Los límites del mercado. Reflexiones sobre economía, antropología y democracia	Busquets, Josep	391	Octubre	RESSENYA	25

Matèria

Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Un mundo común.	Busquets, Josep	392	Novembre	RESSENYA	25
Bienes comunes. Un manifiesto.	Busquets, Josep	393	Desembre	RESSENYA	25
Ressenya revistes					
Opcions, 48. Set.-Nov. 2014.	Dunyó, Elisenda	383	Gener	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Annals of Public and Cooperative Economics, 4. Desembre 2014	Dunyó, Elisenda	383	Gener	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Agroactivitat, 75. Desembre 2014.	Dunyó, Elisenda	384	Febrer	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Eroski Consumer, 193. Gener 2015.	Dunyó, Elisenda	384	Febrer	BIBLIOTECA/REVISTES	27
IRU-Courier, 2. Desembre 2014.	Dunyó, Elisenda	384	Febrer	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Compartir, 97. Gener-març 2015.	Dunyó, Elisenda	385	Març	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Deusto Estudios Cooperativos, 5 (2014).	Dunyó, Elisenda	385	Març	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Butlletí informatiu Coop 57, 27. Març 2015.	Dunyó, Elisenda	386	Abril	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Revista Jurídica de Economía social y cooperativa, 25. Desembre 2015	Dunyó, Elisenda	387	Maig	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Participar, 654. Mar'-maig 2015.	Dunyó, Elisenda	387	Maig	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Alternativas económicas, 24. Abril 2015.	Dunyó, Elisenda	387	Maig	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Punt Coop 2015.	Dunyó, Elisenda	388	Juny	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Annals of Public and Cooperatives economics, 1. Maig 2015	Dunyó, Elisenda	388	Juny	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Participar. Juny-agost 2015.	Dunyó, Elisenda	389	Juliol/agost	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Alternativas economicas, 26. Juny 2015.	Dunyó, Elisenda	389	Juliol/agost	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Annales of Public and Cooperative Economics, 2. Juny 2015	Dunyó, Elisenda	390	Setembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Altenativas Económicas, 49. Especial Experiències per a compartir	Dunyó, Elisenda	390	Setembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Participar, 656. Set. Nov. 2015.	Dunyó, Elisenda	391	Octubre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Agroactivitat, 79. Setembre 2015.	Dunyó, Elisenda	391	Octubre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
El Poblenu, 88. Setembre 2015.	Dunyó, Elisenda	391	Octubre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
RECMA. Revue International de l'Economie Sociale, 337	Dunyó, Elisenda	392	Novembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Compartir, 99. Juliol-setembre 2015.	Dunyó, Elisenda	392	Novembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Butlletí. Revista informativa de la Cooperativa Plana de Vic, 76. tardor 2015	Dunyó, Elisenda	393	Desembre	BIBLIOTECA/REVISTES	28
Tast de vi					
Característiques i tipus de vins	París, Jordi	384	Febrer	TAST DE VI	25
Crança	París, Jordi	385	Març	TAST DE VI	23
Característiques de les varietats més habituals.	París, Jordi	387	Maig	TAST DE VI	24-25

Mertxe Larrañaga Sarriegui, economista feminista:

“Cal posar damunt la taula les realitats invisibilitzades”

Montse Pallarés
@montpallares

Mertxe Larrañaga Sarriegui va néixer a Azkoitia l'any 1962. És docent a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat del País Basc. Especialista en economia feminista, economia laboral i economia internacional, la seva feina destaca per posar les bases del feminisme en l'economia social a Espanya.

A la FESC 2015, que va tenir lloc a finals d'octubre a Barcelona, vam tenir l'ocasió de veure-la en dues intervencions: en una xerrada sobre economia social i solidària i feminisme (“ESS i sostenibilitat de la vida: reptes i claus”) i en una taula rodona (“Experiències de feminismes a la l'ESS: Què ens ha portat ha conformar els diferents grups”) en la qual representava l'entitat EcoSolFem.

El seu discurs és clar, i quan parla de l'efervescència de l'economia feminista basada en la cura de les persones i de la sostenibilitat de la vida, la seva és una visió lúcida, que projecta noves incògnites i es pregunta sobre els perills d'idealitzar segons quins conceptes. Sempre amb la mirada posada en el futur i treballant, des de l'acadèmia, en aquest present que és cada vegada més feminista.

Ara tothom parla de “cura”: des de l'economia social i solidària, des del feminisme, i fins i tot des de les empreses que no són ni socials ni solidàries. Quins són els perills que veus d'idealitzar l'economia feminista basada en la cura de les persones i la llar?

Des de fa un quant temps, estem acostumades a sentir a parlar de la cura dins de les llars. De la gran importància que té per a la sostenibilitat de la vida i per a l'adveniment d'un món millor. Això és indiscutible. Aconseguir posar la vida en el centre d'atenció és un dels grans reptes de l'economia feminista

Mertxe Larrañaga durant la presentació de la conferència “El Desarrollo Humano desde la equidad de género: un proceso en construcción”, a la Universitat de Barcelona, l'estiu de 2013.

El debat abans era com assolir el desenvolupament i ara és quin tipus de desenvolupament és el que volem.

actual. Però parlar d'aquesta part concreta (la cura dins de la llar) i des del punt de vista de la posada en valor d'aquesta tasca per part de l'economia feminista, pot fer que ens oblidem que la part de la cura fora de la llar també és molt important.

Intentaré explicar-me. Si decidim que tot ho fem des de casa perquè aquesta feina és valuosíssima,

perquè volem fer-la, o pels motius legítims que siguin, es pot fer servir el mateix argument per, per exemple, decidir que l'educació de les nostres criatures també es passi a l'àmbit de la llar. I així es pot posar en perill l'educació pública. No vull dir que això hagi de passar obligatòriament, ni tampoc que passi en la majoria dels casos. Només assenyalo que hi ha el risc d'utilitzar aquest discurs per reduir alguns aspectes del feminisme.

Cal que no perdem de vista com n'és d'important l'espai públic i com ens condicionen les polítiques públiques. Correm el risc d'idealitzar el tema de la cura; en idealitzar aquest aspecte es pot arribar a la conclusió que està bé com ha estat

fins ara, que està bé que les dones s'ocupin d'això, perquè el que fan és molt valuós (i sí que ho és) i concloure que no cal canviar res. És molt important dir quina és la funció de la cura en les nostres societats, és molt important posar-la damunt la taula perquè fins ara ha estat molt invisibilitzada; i la feina i els estudis que s'han fet en aquest camp són molt importants. Per això és crucial que no s'apropriïn d'aquest discurs elements que el que no volen és canviar l'estat de les coses.

Respecte a això, la línia de la cura tindria relació amb la qüestió del decreixement? En el sentit que, si deixem la cura dins de les llars deixem d'externalitzar coses i comencem a autogestionar-nos més? He entès que la part que critiques és que hi ha el perill que continuïn sent les dones (ara investides d'essencialisme) les qui facin aquesta tasca.

És clar, això per una banda. Hi ha el perill que el discurs deixi de ser feminista, però això no tindria a veure amb el decreixement. A hores d'ara s'està produint un doble procés de privatització de les tasques que s'ocupen de la cura (tant dins de les llars com fora).

D'una banda, hi ha un procés de privatització cap a les llars, d'algunes càrregues, que contribuiria al decreixement en relació amb el PIB, perquè no es comptabilitzaria. És a dir, que les tasques de cura no són visibles dins del mercat.

Però també s'està donant un procés de privatització de l'Estat cap a les empreses privades. I això es fa per possibilitar el negoci de determinades empreses, que se'n beneficiaran econòmicament. Per obtenir més beneficis econòmics en l'àmbit de la cura i de les atencions a les persones, les empreses, el que faran ben probablement és promoure costos laborals baixos, perquè aquesta és l'única manera —en un sector basat en la mà d'obra— d'obtenir rendi-

Aconseguir posar la vida al centre és un dels grans reptes de l'economia feminista actual

L'economia solidària i el feminisme busquen alternatives a l'economia del mercat capitalista. Tenir cura de les persones és una bona manera de fer-ho. FESc2015

bilitat, de tenir beneficis. També comença a haver-hi un discurs que es fa servir per facilitar la privatització: la idea que aquestes coses funcionen millor en empreses privades, que són més productives i, per tant, obtenen més rendiment econòmic. Això seria tot el contrari del que propugna a hores d'ara l'economia feminista.

Ja molts anys que treballes en el camp de l'economia feminista. Com veus, avui dia, l'evolució de l'economia feminista? Què et sembla el fet que ara tot sembli passar per la qüestió de la cura i la sostenibilitat de la vida?

Crec que el que s'ha fet és popularitzar l'economia feminista. I això està bé. Diguem que s'ha posat de moda. Però s'ha fet molt popular sobretot en àmbits no acadèmics; en els acadèmics continua sent com abans: continuem sent quatre i pocs més. Sobretot s'ha posat de moda la sostenibilitat de la vida. Els congressos i seminaris d'economia feminista i les coses que es fan a l'entorn d'aquest tema estan molt bé i són molt multidisciplinaris, però de vegades també es troben a faltar, des de l'àmbit acadèmic, temes més purament econòmics.

Mertxe Larrañaga en la taula sobre economies feministes a la FESc2015.

Però, com et comentava abans, està molt bé que s'hagi popularitzat, i tot val, en realitat, perquè tot és economia. I tot entra dins de l'economia feminista, i aquest és un dels seus valors més destacables. La popularització de l'economia feminista, el debat públic sobre aquesta, és una de les coses més importants i positives.

Nosaltres, però, des de l'acadèmia, hem de fer encara més feina i hem d'entrar, des dels plantejaments de l'economia feminista, en tots aquells temes que considerem més clàssics en economia, com ara les polítiques fiscals. L'èxit d'una cosa no ens ha de fer deixar de treballar en tota una altra sèrie de coses que són importants.

L'economia feminista ha trencat amb el mite de l'homo aeconomicus i ha posat sobre la taula la certesa de la interdependència

Em sembla que el que a les no-economistes ens ha passat amb l'economia feminista és que ens ha resultat epifànica, perquè té enfocaments que fins ara no et plantejaves en el dia a dia, i que penses que ara es poden mirar des d'aquest punt de vista. I de vegades tenim la sensació que pot ser un discurs tan vàlid com el marxisme; perquè, es pot analitzar tot des del punt de vista de l'economia feminista?

Sí. Tot hi cap. El gran èxit és que s'ha estès molt, evidentment dins de corrents concrets, en moviments socials i en àmbits més reduïts. L'economia feminista probablement no te l'explicaran a la televisió. Però és veritat que ha agafat una volada difícil de preveure fa anys, i en el nivell de gent del carrer, i això és una cosa molt positiva. Des del nostre punt de vista, des de l'àmbit acadèmic, això és una altra cosa, i hem veure com continuem la feina. I actualment estem amb un punt d'enfocament que ens obren perspectives noves, com ara l'ecològica. I ens poden oferir claus importants per a poder llançar l'anàlisi, i després, coses més concretes, per a delimitar les coses, mirar-les més de prop i saber de què parlem exactament. Hem d'entrar en les polítiques econòmiques, i en altres temes que són interessants i sobre els quals cal una nova mirada i una nova anàlisi.

A mi em fascina que hi han temes que, pel que sigui, es fan populars, s'estudien més, i d'altres pels quals es passa molt per sobre. Per exemple, em sorprèn molt que des de l'àmbit crític d'una disciplina com l'economia feminista s'hagi passat per alt el tema de la reforma laboral. Que ja és aquí i que està tenint efectes clars. De vegades no entenc la importància que agafen determi-

nats temes; potser és que són més mediàtics. Potser és que el moment així ho requereix.

Amb relació a la teva participació en la Fira d'Economia Social i Solidària de Catalunya, quins diries que són els punts d'unió entre economia social i solidària i economia feminista? Què tenen en comú?

L'economia feminista ha trencat amb el mite de l'Homo aeconomicus. Ha posat sobre la taula la certesa de la interdependència, la certesa que, com a éssers humans, però també com a espècie que viu al planeta, ens necessitem els uns als altres i també necessitem l'entorn, el medi. No podem viure aïllats. L'economia social i solidària —i l'economia feminista— també ha teoritzat sobre això i sobre la cooperació i la intercooperació. Un altre dels punts en comú és que tant l'economia feminista com l'economia social i solidària han posat la vida en el centre d'atenció, i han fet una crítica duríssima als mercats, ja que aquests no només no són els únics creadors de benestar, sinó que ni tan sols creen benestar, sinó que en

destrueixen.

Per acabar, podríem dir que el que ha fet bàsicament l'economia feminista és traslladar el punt d'interès dels mercats a tota la resta?

Sí, en part és això. Però la visió de l'economia que hi havia abans, al principi, era molt més àmplia que la dels mercats. No s'interessaven per les dones, perquè no existien, però sí per tota una altra sèrie de coses que van quedar desplaçades darrerament. Sí que existeix una economia que té una visió simplificada i que pensa que tot és mercat. Però això no ha estat sempre així. ■

Tant l'economia feminista com l'economia social i solidària han posat la vida al centre i han fet una crítica duríssima als mercats

Inauguració de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya on va tenir lloc aquesta entrevista.

Economia social: Compte amb el TTIP!

Alex Guillamón

Coordinador d'Entrepobles i membre de la Campanya "Catalunya, No al TTIP"

TTIP? ¿Has sentit o llegit alguna vegada aquestes sigles? Si la resposta és negativa, ja comencem malament, ja que això ens confirma que els poders polítics i econòmics de la Unió Europea i dels Estats Units han aconseguit arribar a l'onzena ronda de negociacions d'un acord d'una magnitud i uns efectes superlatius en tots els ordres de les nostres vides sense que la gran majoria de la població se'n hagi assabentat.

Des del juliol del 2013, juntament amb els lobbies i els organismes representatius de les empreses multinacionals, la Unió Europea i els Estats Units negocien un Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversions (TTIP) d'amagat de l'opinió pública, de la societat civil i, fins i tot, dels parlaments dels estats. De mica en mica, en les darreres dècades s'ha anat instaurant al món tota una xarxa d'acords de lliure comerç. Actualment són més de dos mil els acords i tractats en diferents matèries i entre diferents països en què es prioritzen els drets de les grans empreses multinacionals i se'n redueixen al màxim les obligacions.

Però el que es fa ara té un abast molt més gran, ja que, paral·lelament al TTIP, s'està preparant un germà bessó, el Tractat Transpacífic (TPP) entre els EUA, el Canadà, Mèxic, el Perú, Xile, el Japó, Malàisia, Singapur, Brunei, el Vietnam, Austràlia i Nova Zelanda, i també el Tractat sobre Comercialització dels Serveis (TISA), del qual formarien part bàsicament el conjunt de membres del TTIP i del TPP. Al mateix temps, la Unió Europea està tancant un acord de lliure comerç amb el Canadà (CETA).

Aquests tractats en conjunt constituïrien pràcticament una mena de constitució global que regularia un món de l'economia i la política, amb les sobirania dels països i els drets de les persones totalment disminuïts.

El TTIP ens afectarà perquè desregularà i convertirà en objecte de negoci sense límits una gran varietat d'àmbits de la nostra vida: l'agricultura, els serveis públics, els drets laborals (com ara els sindicals o els de la negociació col·lectiva), l'energia, la medicina, la sanitat, les finances, el medi ambient, la promoció de la cultura, les patents, la privacitat de dades, etc. En el terreny del consum, per exemple, es posaran en greu perill coses que fins ara s'havien preservat en el marc europeu, amb moltes lluites, com ara els projectes de compra pública responsable, l'etiquetatge i el principi de precaució davant els "experiments oberts" com ara els transgènics, les denominacions d'origen, la prohibició de més de

tres-centes substàncies químiques i vuitanta pesticides amb riscos per a la salut, etc.

Seria molt llarg aprofundir, un per un, en tots els aspectes de la vida econòmica, social, ambiental, de salut, laboral, informàtica i alimentària que afectarien el TTIP i tots aquests tractats amb seva la tendència progressiva a la rebaixa de les regulacions. Aquí ens interessa subratllar que aquestes regulacions de què parlem no són més que les normes que durant dècades hem anat construint i conquerint per defensar els drets de la ciutadania en tots aquests àmbits, així com per preservar el nostre medi ambient i el de les generacions futures.

Més precarietat econòmica, social i política

A pesar de la propaganda de la Comissió Europea i dels governs que l'escampen, com ara l'espanyol, les conseqüències de tot això no poden ser altres que l'increment de l'atur i de la precarietat de la majoria de

la població, una nova càrrega per a les classes treballadores, i especialment per a les dones, sobre les quals continua recaient majoritàriament el “mandat social” d’atendre les cures més bàsiques quan l’Estat se’n desentén.

A més, el TTIP també castigarà durament una gran majoria d’empreses petites i mitjanes de tota mena. La Comissió Europea promet grans millores per a les petites empreses que exporten als EUA, però amaga que aquestes no arriben ni a l’1% d’aquest sector al nostre país. I tampoc no es parla de les conseqüències per a les pimes (la pagesia, el petit comerç, les empreses de serveis i un llarg etcètera) de l’entrada sense regulacions de les grans multinacionals al nostre espai econòmic. La subsistència de tots aquests sectors es convertiria, per si ja no ho fos prou, en una missió impossible.

Però, per sobre de tot això, el TTIP significaria una sostracció més a la sobirania nacional, i al poc que ja queda de la institucionalitat democràtica, de decisions sobre aspectes vitals del funcionament de la nostra societat. Aquestes decisions quedaran no només “de fet” com fins ara, sinó també “de dret”, als despatxos que els lobbies tenen adossats als governs i parlaments. La decisió mateixa sobre l’aprovació del TTIP n’és un bon exemple: debat ciutadà, el mínim possible.

Les decisions estratègiques sobre l’orientació de l’economia i la política ja no es prenen en organismes directament resultants del sufragi universal, sinó en organismes mixtos entre institucions electes en segon, tercer o quart grau i institucions directament no electes.

Però aquests grans poders industrials i financers ja no en tenen prou, amb tot això. Els seus projectes encara no es traslladen a les decisions de les institucions polítiques amb la nitidesa i la celeritat que necessiten el ritme de la competitivitat i els grans negocis globals del segle XXI. No pot ser que una empresa texana vegi entorpidits els seus projectes perquè el govern francès, atenent les demandes de la seva ciutadania, decideix fer una moratòria de la fracturació hidràulica. No pot

ARXIU

ser que l’agenda de la privatització de la sanitat es vagi complint tan lentament, malgrat els esforços de gent com Fernández Lasquetty o Boi Ruiz, perquè hi hagi treballadors i usuaris de la sanitat que aconseguixin endarrerir-la i la ciutadania encara cregui que la sanitat és un dret. No pot ser que Monsanto hagi de patir un autèntic “calvari” de dècades de resistència de la pagesia, ecologistes i consumidors per aconseguir implantar la producció i el consum de transgènics, amb l’enorme “lucre cessant” que això comporta.

Per això, el TTIP projecta una nova institucionalitat, com ara els polèmics “tribunals de resolució de conflictes entre empreses i estats” (ISDS), que creen un sistema de justícia a mida, per mitjà del qual les grans multinacionals que poden afrontar les enormes despeses d’aquests litigis, demanden els estats, però no a l’inrevés. O, també, el Consell de Cooperació Reguladora, proposta més recent i menys coneguda, que, en paraules d’un informe de l’Observatori Europeu de les Multinacionals, encongiria el sostre de les institucions representatives de la ciutadania amb organismes tuteladors de la democràcia: “Aquesta nova institució transnacional sense precedent històric, compost per funcionaris de la Secretaria General de la Comissió Europea,

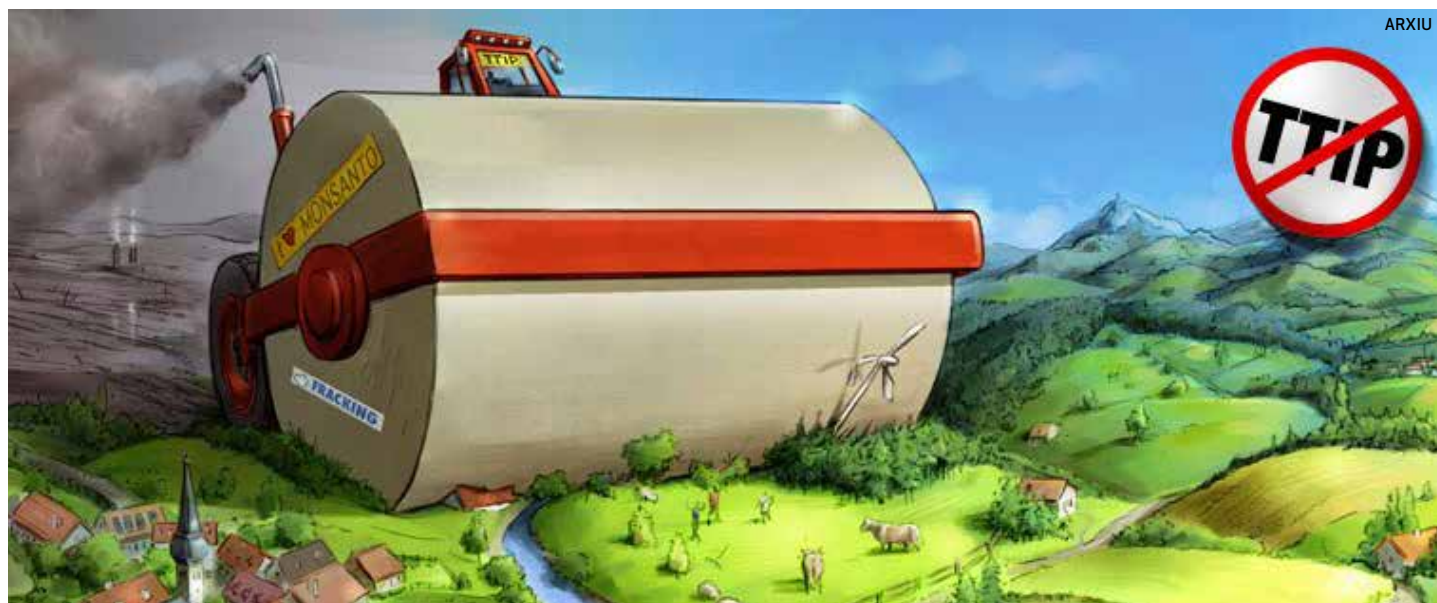
autoritats de comerç dels EUA i grans conglomerats empresarials com ara la Cambra de Comerç del EUA o el Business Europe, afegiria un nou estrat al procés de legislació i regulació. Aquests funcionaris tindrien una influència enorme, ja que podrien parar o debilitar propostes legislatives que regulin els negocis, i, d’altra banda, promoure propostes legislatives que en debilitarien els requisits.”

Per dir-ho amb paraules entenedores, el TTIP és un ambiciós projecte per a institucionalitzar i arrodonir el que ha estat una demanda creixent a les darreres dècades dels grans lobbies industrials i financers amb l’arquitectura global del lliure comerç: construir un gran mur i una fossa de cocodrils entre les institucions públiques i les demandes de la ciutadania. El mur seria la “cooperació reguladora”, i els cocodrils, l’ISDS.

O TTIP o economia social

Si has arribat fins aquí, ja et deus haver adonat que tot el que acabem de descriure sobre el TTIP i els altres projectes de tractats que l’acompanyen són l’antítesi de l’economia social.

L’economia social ha demostrat la seva capacitat de protecció mútua i creació de llocs de treball en molts casos en contextos socials en què els efectes devastadors de la crisi

han tancat totes les portes als sectors més desfavorits.

Però la imposició d'aquests tractats tindria repercussions severes sobre tot el que des de fa dècades hem anat construint des de baix, des de la solidaritat, la cooperació, la innovació social, la proximitat, la sostenibilitat, la comunitat, la producció i el consum responsables, les finances ètiques, la democràcia econòmica i la integració de les cures a les persones en l'economia. Un dels objectius més clars i més directes de tractats com el TTIP seria la ruptura dels espais d'aliança entre l'economia social i les polítiques públiques adreçades al desenvolupament local. En l'actual context polític, en què la reacció social enfront de les polítiques d'austeritat neoliberal ha permès continuar construint economia social i solidària i, a la vegada, obrir nous espais polítics per a defensar el bé comú, els drets de la gent i el medi ambient, el TTIP impediria i/o revertiria tots aquests processos. Lligaria de mans a les administracions locals per:

- Fer polítiques actives a través de la compra i contractació públiques socialment i ambientalment responsables
- Promoure l'agricultura ecològica i de proximitat, mantenir les denominacions d'origen i protegir el territori.
- Defensar els drets laborals, la negociació col·lectiva i la no-discri-

minació de les dones en la contractació pública.

— Protegir les poblacions vulnerables enfront de la pobresa energètica, habitacional o alimentària i evitar que les cures de la població vulnerable es carreguin a les llars, i especialment a les dones.

— Garantir tota mena de serveis públics, inclosos els de cures de les persones, enfront de l'entrada de les grans empreses que tenen el lucre com a màxim objectiu.

— Revertir la privatització de serveis públics, encara que en algun cas se'n demostrï palesament la ineficiència.

— Promoure els béns comuns, des dels físics fins als intel·lectuals. En altres paraules, les administracions públiques perdrien els instruments polítics, jurídics i econòmics, ja molt minvats darrerament, que els permeten atendre les demandes i els drets de la ciutadania, dels diferents actors socials i econòmics del territori.

Aturar el TTIP, el CETA i el TISA

Mentre en altres països com ara Alemanya, Àustria o, fins i tot, França el TTIP s'ha convertit en objecte de debat públic i polític, i on diferents institucions, organitzacions empresarials, mitjans de comunicació, etc. estan aconseguint treure a la llum un debat que es volia amagar, a casa nostra el qüestionament del TTIP encara és cosa dels moviments socials i les entitats ciutadanes.

Una gran varietat de col·lectius socials participem o donem suport a la Campanya "Catalunya, No al TTIP", en la qual hi han integrades més de noranta organitzacions, federacions o plataformes d'entitats, que n'apleguen en conjunt més de quatre-centes. Entre aquestes hi ha la Xarxa d'Economia Social.

Al mateix temps, formem part d'un ampli moviment europeu que ha engegat diferents accions conjuntes, com ara la recent recollida de més de 3.200.000 signatures d'una Iniciativa ciutadana europea (ICE, figura que a escala europea correspon al que aquí són les ILPs) que demana la suspensió del procés de negociació del TTIP, el CETA i el TISA, una xifra que supera àmpliament les recollides a totes les anteriors ICEs. També hem engegat una campanya de municipis i regions europees lliures del TTIP, que ja ultrapassa les mil dos-cents.

Davant el secretisme i l'ocultació de les negociacions, la ciutadania ens hem hagut d'organitzar per tal de construir una intel·ligència col·lectiva continental i transcontinental per a respondre a aquest repte. En aquest camí, necessitem aplegar tota la força social per a poder aturar aquest assalt a la democràcia, la sobirania popular, els drets de les persones i el futur del planeta. ■

El pecado original del siglo XX

Jordi Panyella Carbonell

Editor de Pol·len Edicions i dinamitzador a l'Espai Contrabandos

@jordipanyella / @EspaiContraband

El dia després de la inauguració del Nou Espai Contrabandos ens va visitar l'historiador i filòsof italià Domenico Losurdo. Tot i que els seu darrer llibre traduït a la llengua castellana és Antonio Gramsci, *del liberalismo al comunismo crítico* (Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 2015), ens venia a parlar de les esquerres, el tema que havia abordat en l'obra publicada a principis d'any amb el títol *La izquierda ausente. Crisis, sociedad del espectáculo, guerra* (El Viejo Topo, 2015).

No fa gaire he decidit endinsar-me en la trajectòria intel·lectual de Losurdo. Va ser quan en Pere Ru-siñol (Alternativas económicas), de visita a l'Espai Contrabandos, em va resumir en un sucós titular (com fan els bons periodistes) un altre llibre d'en Losurdo: *Stalin, historia y crítica de una leyenda negra* (El Viejo Topo, 2011). Però he decidit entrar-hi per un llibre molt més prim, però no pas menor: *El pecado original del siglo XX* (Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 2015).

El pecat original es podria entendre com l'inici, un punt de partida comú, que alhora tergiversen, o interpretem en clau de present en funció del que necessitem en cada moment. Losurdo, per tant, és un historiador molt crític amb el revisionisme. Clar i contundent: "Cuando el revisionismo histórico y el Libro negro [del comunismo] hacen que la historia del genocidio y el horror arranque del comunismo, cometen una omisión colosal. El compromiso moral, solemnemente proclamado, de dar voz a las víctimas injustamente olvidadas, se ha convertido en su contrario, en el silencio mortal que entierra por segunda vez a los indios, los herero, las poblaciones coloniales, los «bárbaros»".

La crítica a l'esdevenir comunista no pot caure en un negacionisme que intenti equiparar-lo al feixisme i al nazisme, i que així oblida que moltes de les "victòries" que avui s'atribueixen a la democràcia són fruit del programa bolxevic. "La demonización del proceso histórico iniciado con la revolución bolchevique impide la comprensión de la democracia contemporánea, basada en el principio de que todo individuo, con independencia de su raza, censo o género (sexo) es titular de derechos inalienables [...]."

Al darrere d'aquesta manca de reconeixement del comunisme, potser hi hauria l'interès de l'anomenada *Herrenvolk democracy*, que és aquella democràcia vàlida només per al "poble dels amos". La democràcia és un sistema imperfecte, que no té com a objectiu fer feliç la gent, però com a mínim li hauríem de reclamar que minimitzés les condicions materials que poden generar infelicitat.

Fa uns quants dies, un amic i camarada anarquista (que em perdoni per això de camarada) em deia: "El nostre drama és que és la democràcia la que ens oprimeix, la que ens empresona..." No sé si té raó, però de raons no li'n falten (i tenen noms, BRIMO, Operación Piñata, desnonaments, etc.). És en nom de la democràcia que els aliats van bombardejar Dresden l'any 1945 i han devastat l'Afganistan o l'Iraq. Diu Losurdo: "Por dura que sea la acusación contra los dirigentes iraquíes, no puede justificar un terrible «castigo colectivo», que es una práctica típica del totalitarismo." Tornem un moment enrere en el llibre i recuperem dues citacions. La primera, de Franklin Delano Roosevelt: "Tenemos que ser duros con Alemania, y me refiero al pueblo

alemán, no solo a los nazis. Tenemos que castrar al pueblo alemán, y tratarlo de modo que ya no pueda seguir produciendo gente que quiera comportarse como en el pasado." I la segona és de Stalin l'any 1942: "Sería ridículo identificar a la camarilla hitleriana con el pueblo alemán, con el Estado alemán. Las experiencias de la historia demuestran que los hitler van y vienen, pero el pueblo alemán, el Estado alemán, permanece."

Losurdo es pregunta: "¿Por qué se pone en el mismo plano la responsabilidad política y la voluntad homicida?". ■

DOMENICO LOSURDO

El pecado original del siglo XX.

Madrid: Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 2015

ISBN: 9789-84-943932-0-4

100 pàgines

12 x 21 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria Espai Contrabandos.

www.espaicontrabandos.com

ESPAI CONTRABANDOS

Llibreria · Edició independent · Pensament crític

Com gestionar i acompanyar els processos d'hivern

José Herrero

Homeòpata, naturòpata i especialista en salut infantil
Cos Cooperativa de Salut

És ben conegut per la saviesa

popular que a l'hivern els processos infecciosos (principalment refredats) augmenten en nombre. ¿N'és el fred, el causant? Moltes vegades mares, pares i àvies creuen que sí i posen als seus fills i filles múltiples capes de robes i accessoris, per proporcionar-los l'aïllament amb aquest element. Està clar que el fred pot ser un factor desestabilitzador, però no l'hem d'assenyalar com el causant del problema. Hauríem de dir que els processos típics de la infància en aquesta època es donen per múltiples causes. En època de fred, passem més temps en llocs tancats, menys ventilats que a l'estiu. Es dona més l'efecte "amuntegament", sobretot en escoles i llars d'infants. El fred modifica les condicions circulatòries de la mucosa nasal i augmenta la susceptibilitat infecciosa. Per a molts infants, el començament de l'escola bressol coincideix amb l'arribada del fred, i aquesta situació vital, l'edat i el contacte amb altres infants fan augmentar el nombre d'aquests processos. En part és normal, i fins i tot natural, aquest contagi, ja que així van omplint el seu "llibre immunològic". En aquests processos infecciosos, qui hi té un paper important és el sistema immunològic, i la capacitat de posar-hi una barrera, de fer reacció i resposta. Hi han factors que juguen a favor d'aquest sistema, i d'altres, en contra, i aquests darrers tenen una gran rellevància en la freqüència, la recurrència dels processos i les possibles complicacions.

Tenim els factors afavoridors, que no són pas la causa primària però que poden estimular el procés, complicar-lo i augmentar la sus-

ceptibilitat. Podem diferenciar dos tipus de factors:

— Factors contribuents. Tenim el grau d'humitat, el fum del tabac, la pol·lució ambiental, el començament de l'escola bressol, la dieta, l'exposició a elements al·lèrgens, el fred, els factors emocionals, etc. Els efectes d'aquests factors es mesuren en funció del temps d'exposició, i de la quantitat i la qualitat.

— Factors segons predisposició. Hi influeix el tipus de resposta immunològica i l'adaptació biològica. Cada individu té uns recursos d'adaptació al medi particulars. Les adaptacions inadequades fan augmentar el nombre i el grau de gravetat d'aquests processos infecciosos.

Mocs, mocs i mocs... Parlem-ne

La mucosa nasal està recoberta d'una capa de moc. El moc constitueix una barrera permeable entre

la mucosa i l'aire inspirat. El 95% del moc és aigua; el 3%, elements orgànics: mucina (que determina la viscositat), albúmina (és una proteïna que s'eleva en nombre en els processos inflamatoris), immunoglobulines A i E (són anticossos de defensa) i nombrosos aminoàcids. Les proteïnes del moc nasal segueixen una variació circadiana, i augmenten de volum a la nit. Aproximadament un 2% és una composició iònica, amb sodi, clor, potassi, etc.

Què és el Narinhel

La mucosa nasal està recoberta Busqueu informació sobre aquest producte. Trobareu un kit de tortura infantil que, a part de ser molest, no és gaire efectiu. ¿Sabeu? La mucosa sempre ha d'estar hidratada i tenir la seva "mica" de mucositat perquè aquesta té algunes propietats, que són les següents:

— Propietats físiques. Segons el grau de viscositat, es regula el pH de la mucosa. El pH representa una barrera local per a l'activitat microbiana.

— Propietats biològiques. El moc, que és un reservori d'aigua, assegura la protecció de la mucosa. Té enzims i anticossos amb accions protectores.

Hi han coses que podem fer quan en el procés del refredat el volum i la viscositat d'aquest moc és limitant, és a dir, quan el moc no ens deixa dormir bé, als més petits els dificultat mamar o menjar, i és també limitant quan provoca tos en excés i vòmits.

Què podem fer

1. Minimitzar els factors contri-buents

a) Evitar l'exposició a espais amb una concentració elevada de pol·lució, fums irritants o tabac. Ventilar la casa. Buscar un grau d'humitat òptim a la llar, entre el 35 i el 45%.

b) En la mesura que sigui possible, retardar l'entrada a l'escola bressol, o llocs on es doni l'"amuntegament". Si l'infant ja va a l'escola bressol i té processos infecciosos que es reiteren i fàcilment es compliquen, buscar alternatives i evitar anar-hi durant un quant temps.

c) Evitar elements sensibilitzants al·lèrgics. Humitat i parets flo-

rides, pols, pol·len, pintures, etc.

2. Fomentar mesures higièniques i dietètiques

a) Afavorir el moviment, l'activitat a l'aire lliure, el joc i l'esport. Afavorir la capacitat d'adaptació al medi fred.

b) Promoure la lactància prolongada en lactants. Fomentar una alimentació sana i equilibrada, basada en un concepte qualitatiu (aliments biològics, integrals, amb pocs sucres refinats i poca sal, i pobres en lactis i derivats), i no tant quantitatiu.

c) No administrar de forma sistemàtica antibiòtics, analgèsics i antiinflamatoris.

d) Quan la mucositat és abundant, és preferible dormir lleugerament reclinat, en un angle d'uns 40°.

e) Afavorir el consum dels aliments següents: carbassa, pastanaga, ceba, moniato, all i porro, blat sarraí, arròs integral i civada. La fruita de temporada, en compota o al forn. Evitar el consum de lactis i derivats.

3. Fluïdificació i excreció

a) El moc està format en gran part per aigua. És important augmentar el consum d'aigua.

b) Prendre, també, infusions, caldos, gaspatxos, sucres naturals, etc.

c) Proposta d'infusions: farigola, malva, plantatge i figues seques (anar-ne bevent al llarg del dia).

d) Ús de sèrum fisiològic i aigua

de mar per a fer rentats nasals.

e) Prendre bafes: inhalar vapor d'aigua calent, simplement amb una olla d'aigua calenta, i afegir-hi ceba tallada.

f) Una altra recomanació és fer els bafes amb d'una aigua les herbes següents: eucaliptus, espígol, herba blenera i fulles de pi.

4. Modular el volum del moc amb homeopatia:

a) Rinorrea aquosa. Allium cepa 9CH + kalium Iodatum 9CH: dos grànuls de cada remei per presa tres o quatre vegades al dia.

b) Rinorrea mucosa. Kalium muriaticum 9CH + kalium sulphuricum 9CH: dos grànuls de cada remei per presa, tres o quatre preses al dia.

c) Rinorrea mucopurulenta. Kalium bichromicum 9CH + hydrastis canadensis 9CH: dos grànuls de cada remei per presa, tres o quatre preses al dia.

Moltes mares em diuen: "El meu fill/a no fa net: i està tot l'hivern amb mocs!..." Hi han infants que es passen gairebé tot l'hivern amb mucositat, fluctuant, amb més o menys mucositat. És important, com dèiem, viure el procés infecciós com una cosa normal en la infància. I, quan aquest sigui molt limitant, aquí teniu, doncs, uns quants recursos que us poden ajudar a combatre'l. ■

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

Com aneu de torrons?

Carles Xiberta i Codina
Escuracassoles.cat

Les festes de Nadal avancen. Com aneu de torrons? Sou d'aquelles famílies que en compren massa i en mengen fins per Sant Jordi? O heu estat de les prudents i ara resulta que ja n'heu acabat totes les barres, encara en menjaríeu una miqueta més? Tant si sou de les unes com de les altres, us proposem unes receptes d'aprofitament, amb el torró com a protagonista.

La primera és per a als qui us heu quedat sense torró i encara teniu ganes de menjar-ne una mica els propers dies: una barra de **torró de xocolata amb restes**. La recepta original és del blog *Els fogons de la Bordeta* i està feta amb carquinyolis, però nosaltres us proposem que arrisqueu, sigueu creatius o senzillament aprofiteu allò que tingueu a mà. Per a fer el torró de xocolata amb restes, calen **150 g de xocolata**, **35 g de mantega** i **restes de galetes, carquinyolis o neules**. Desfeu la xocolata al bany maria o al microones (en aquest aparell poseu-la mig minut cada vegada i sobretot vigileu que no es cremi), afegiu-hi la mantega desfeta i, després, les restes de galetes, neules o carquinyolis fets a trossets petits. Poseu el torró pastós un motlle (podeu fer servir mig bric de llet tallat longitudinalment) i deixeu-lo refredar a la nevera. Si el que teniu són sobres de torró de Xixona, us proposem dues receptes d'aprofitament per disfressar-lo un dia qualsevol. Podeu fer una copa de Xixona, que queda molt elegant, triturant **125 g de torró** amb **75 g de llet**. Foneu 150 g de xocolata (ja sabeu com fer-ho) i afegiu-hi aigua fins que quedi una consistència de xocolata desfeta. Poseu

en una copa una capa de crema de torró, una de **iogurt natural** i una de xocolata. Serviu-ho fred de nevera. Si amb la copa de Xixona no heu aconseguit acabar les existències d'aquest torró, també podeu fer-ne un flam. Poseu en un bol **un quart de litre de llet**, un tros de **pela de taronja**, un tros de **pela de llimona** i una **branca de canyella**. Escalfeu el bol al microones durant 2 minuts a màxima potència, i després traieu-ne la canyella i les peles. Afegiu a la llet **2 cullerades de sucre** i reserveu-la. Bateu **2 ous** i afegiu-los a la barreja. Tritureu amb la batidora el torró i una mica d'aquesta llet i afegiu-ho tot a la mescla. Feu una mica de **caramel líquid** i poseu-lo al fons dels motlles que hagueu escollit. Aboqueu-hi la barreja i coeu els flams de torró al forn al bany maria a 180° durant mitja hora. Deixeu-los refredar i poseu-los a la nevera fins que sigui el moment de menjar-vos-els. ■

ORIGEN DE LES RECEPTES

Torró de carquinyolis
Elsfogonsdelabordeta.wordpress.com
 Copa de Xixona
Ditifet-cuina.blogspot.com
 Flam de torró
Receptes.cat

Flam de torró, CC-BY-NC-SA, Visual Omelette per l'Escuracassoles 2016.

Retalls

Elisenda Dunyó

ACCIÓN COOPERATISTA.

Órgano de la Federación Regional de Cooperativas de Cataluña

Núm. 136. Desembre del 1925. Barcelona

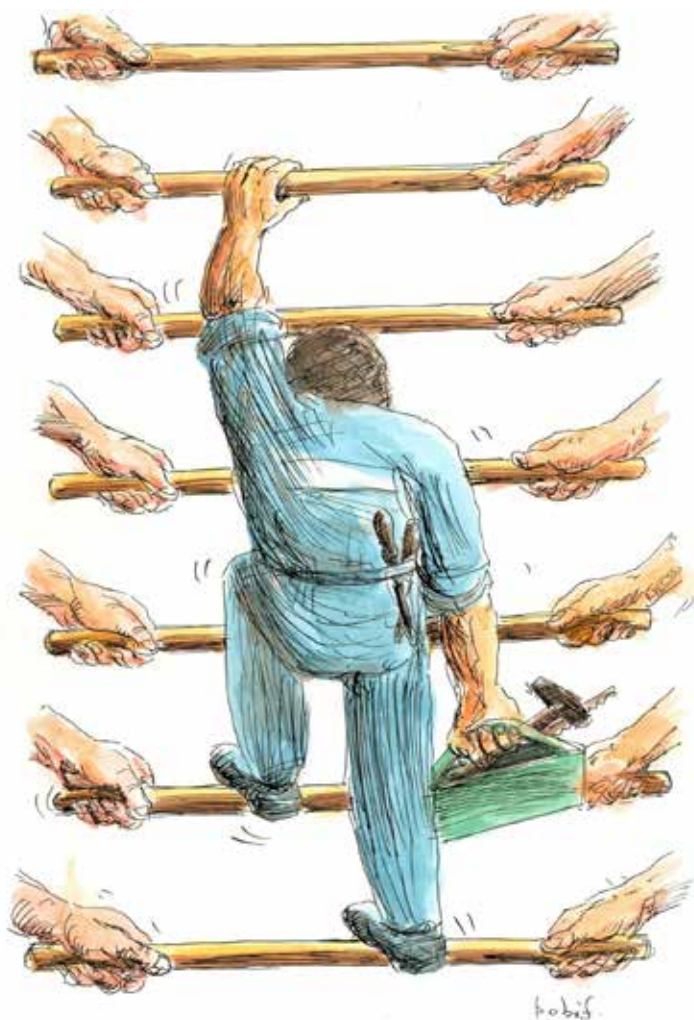
Revista escrita en llengua castellana majoritàriament. És la successora de *Cooperativismo*, però s'hi aprecia una gran diferència en contingut, ja que la nova publicació està marcada pels grans canvis socials d'aquells anys. Publicada per la Federació de Cooperatives de Catalunya, el president de la qual era aleshores Joan Ventosa i Roig. I Joan Coloma era el director de la revista. En aquest número del desembre del 1925, es parla de la *Solidaritat Cooperativa Internacional*, i concretament tracta el cas d'Itàlia. També s'inclou una nota en què la comissió organitzadora de l'Agrupació Cultural Cooperatista convoca els membres dels grups de cultura adherits a la Federació a la reunió prevista per a poder constituir definitivament l'agrupació. Hi ha un article que parla de l'alimentació correcta, tema molt actual i del qual veiem que ja es parlava fa noranta anys. A continuació hi ha un text sobre la Llei de cooperatives que es titula "Cap a l'organització cooperativa". En un altre, titulat "Unió", es tracta de la fusió de les cooperatives La Dignidad i El Reloj. En la "Secció federativa", es fa referència a la cooperació internacional, a la Federació Comarcal de Sabadell, a la cooperativa "La Estrella" de Mataró, a l'acte d'afirmació cooperativista a La Amapola, a una sentència, i a la Federació Provincial de Barcelona. Es dedica, també, un gran espai a la secció "Informació regional", en la qual es parla de la inauguració de l'edifici social de La Marítima de Mataró. La revista acaba amb un petit noticiari, amb notícies sobre "Unió de Cooperatives per a la fabricació de pastes per a la sopa" i "La Protectora Mataronesa i els actes de cultura". I a la secció "Notes internacionals" es parla d'Alemanya, de l'Argentina i d'Alaska; la nota d'aquest últim país curiosament té com a subtítol "La iniciació cooperativa entre els esquimals". ■

REVISTA INTERNACIONAL DEL TRABAJO. Informacions Socials

Núm. 1-2. Gener-febrer del 1930. OIT Madrid

Revista de més de dues-centes pàgines publicada per la Oficina Internacional del Treball (és la versió en castellà). Inclou molts articles agrupats en seccions. De la primera part cal destacar l'apartat que reproduceix les conferències dins el marc de la "Setmana Social a Barcelona", i en recomanem la titulada "El desenvolupament de la mutualitat a Europa", en la qual s'analitzen els trets històrics del mutualisme focalitzats a França Itàlia, Bèlgica, Suècia, Suïssa, Dinamarca i Alemanya. També es reproduceix la conferència que va fer en aquestes jornades Georges Fauquet, amb el títol "Els problemes de la concentració econòmica en el moviment cooperatiu de consum". Així mateix, cal destacar l'article "El desenvolupament dels bancs obrers alemanys el 1928". Tot seguit hi ha un apartat dedicat a l'OIT i a la seva relació amb els països que hi tenen conveni. A continuació es tracten els temes següents: les organitzacions patronals, les organitzacions obreres, la dels empleats i funcionaris, la formació professional, les condicions de treball, els moviments migratoris, l'atur i la mà d'obra i les condicions de vida. I s'acaba amb una bibliografia. Cal no oblidar la important secció "Cooperació", que inclou un article que parla del moviment cooperatiu a Bulgària el 1928. I un altre amb un títol prou explícit: "El Banc Central cooperatiu a Romania". I, tot seguit, "El moviment cooperatiu a Mèxic". La secció finalitza amb un estudi dedicat a analitzar la participació de les societats cooperatives en la venda de productes agrícoles als Estats Units. ■

Accèssit per la temàtica “Economia social”, en el Primer Concurs Internacional d’Humor Gràfic sobre Drets Laborals:

El guanyador és el serbi Bobisa Todorovic. Llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Belgrad, al llarg de la seva trajectòria ha obtingut vint-i-vuit premis i ha participat en cent trenta mostres i exhibicions en diferents països, com ara Turquia, Eslovàquia i l’Argentina.

Agraïments a CGT Catalunya i Associació l’Oliva.

www.concurshumorgraficdretslaborals.wordpress.com

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

Preu de subscripció anual
(11 núms.)

30 €

Internacional 35 €
Preu d’un número: 3 €

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____

Nom _____ Cognoms _____

Adreça _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Correu electrònic _____

☐ Desitjo subscriure’m fins nou avís a la revista Cooperació Catalana
Preu subscripció anual (11 núms.) 30 € / Internacional 35€

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____

Entitat bancària: _____

Codi BIC: _____

Codi IBAN:

